

(Nadaljevanje s 1. strani)

liške okvire oziroma če je to v zvezi z republiko kot celoto, ko jo gledamo izločeno iz federacije. Spremembe, ki so nastale v republici, so samo tiste, ki so neposredno povezane s spremembami v federaciji. Tako v republici kakor v federaciji bo potrebno posvetiti več pozornosti reformi celotnega političnega sistema, torej vseh njegovih glavnih, bistvenih značilnosti, predvsem pa subjektivnega dejavnika in njegove vloge.

ČESA SPREMEMBE NISO DOVOLJ UPOŠTEVALE? Predvsem izkušnje iz samoupravne prakse delovnih organizacij, organizacij združenega dela, občin in republike kot celote. Tu ni dovolj poudarjena niti praksa samoupravnih skupnosti itd. Prav tako ni zadostna pozornost posvečena niti izkušnjam krajevnih skupnosti.

KAJ VSEBUJEJO USTAVNA DOPOLNILA? Rekli smo že, kaj vsebuje 25. ustavno dopolnilo. V tej zvezi velja povedati še to, da je republika z njim določena kot socialistična, samoupravna, demokratična skupnost. To ustavno dopolnilo izraža vso enakopravnost med slovenskim narodom, italijansko in madžarsko narodnostno manjšino ter pripadniki drugih jugoslovanskih narodov. Kajpak tu ni bilo mogoče mimo dilem, kaj določiti kot prvo, suverenost slovenskega naroda ali oblast delavskega razreda in delovnih ljudi. Eni so se ogrevali za prvo, in ti so bili v večini, drugi pa za drugo in so bili v manjšini. Toda to ni važno, kajti marksistična teorija o državi pravi, kakor je znano, da prevzema delavski razred državo, ko se organizira kot država, samo zato, da jo v zgodovinskem procesu dokončno tudi ukine. Pet naslednjih ustavnih dopolnil je prevzetih iz prvih štirih dopolnil zvezne ustave. Njihova vsebina je v glavnem enaka zveznim, razen nekaterih novosti in posebnosti, ko teče beseda o skladih in ko je rečeno, da je republika proti pospeševanju starih in sedanjih skladov v republici in občinah, torej proti koncentraciji državnega kapitala.

Trideseto ustavno dopolnilo govori o osebnem delu; je zelo zanimivo in je vzbudilo v dosedanjih razpravah veliko pozornosti. To je logično. Večjo pozornost so pritegnila tudi ustavna dopolnila, ki govorijo o Narodni banki Slovenije, o SDK Slovenije, o republiškem načrtu, davčni politiki, skupnem tržišču itd. Prav tako je bilo na raznih mestih precej pomembnih razprav še v zvezi s 36. ustavnim dopolnilom, ki se nanaša na zadovoljevanje potreb v krajevnih skupnostih. Pozornost je pritegnila še razprava v zvezi z ustavnimi dopolnili, ki se nanašajo na narodno obrambo, sodelovanje z drugimi republikami, izvolitev članov predsedstva SFRJ iz Slovenije, zunanjo politiko, varstvo občana kakor tudi na predsedstvo skupščine SRS in izvršnega sveta.

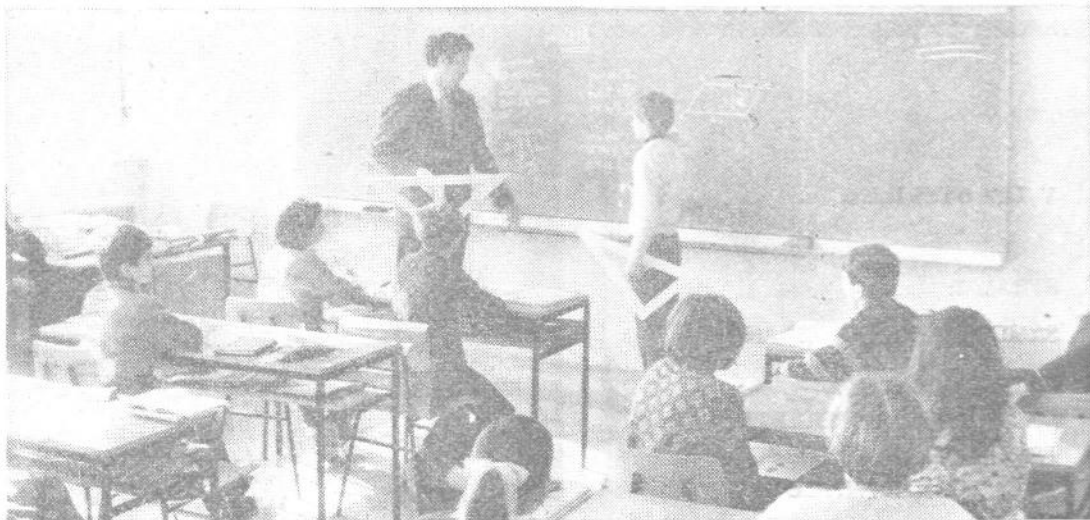
O razpravi, ki gre v naši občini šele sedaj h koncu, pa se bomo oglasili v naslednji številki.

V. K.

SAMOPRISPEVEK OBČANOV

**EDINA MOŽNOST, DA USTVARIMO
PETLETNE PROGRAME GRADNJE ŠOL
IN OTROŠKIH VRTCEV**

PETLETNI program izgradnje osnovnih šol in vrtcev na področju občine Ljubljana-Šiška je samo del celotnega programa gradenj na

Vaja

področju mesta Ljubljane. O tem programu se bomo morali volivci vseh ljubljanskih občin odločiti na referendumu, ki bo **21. novembra 1971** ter jasno izraziti svojo voljo, ali naj na celotnem področju mesta realiziramo izgradnjo **24 novih vrtcev, 10 novih šol s telovadnicami, 6 prizidkov šol in 4 novih telovadnic.** 21. novembra bomo stali pred veliko odgovornostjo, ali pospešimo razvoj tistih dejavnosti, ki so danes kronično bolehole zaradi pomanjkanja sredstev. Odločiti se bomo morali, ali bomo glasovali za to, da bodo živeli najmlajši občani našega mesta v primernih in zdravih prostorih. Odločiti se bomo morali o tem, ali smo pripravljeni zmanjšati svoj lastni življenjski standard za to, da bodo naši otroci obiskovali primernejše in modernejše urejene šole, v katerih bo mogoč pouk po novejših metodah, v katerih ne bodo utesnjeni in v nezdravem okolju.

Potrebna sredstva za izvedbo vseh nalog, ki so pred ljubljanskimi občinami v šolstvu in otroškem varstvu, **presega 24 milijard starih dinarjev.** Tako visokih sredstev ne bo mogoče izbrati le iz virov občinskih proračunov, ampak jih bo mogoče zbrati le z uvedbo samoprispevka, katerega naj bi plačevali vsi občani mesta Ljubljane v razdobju petih let ter zbrali na tak način okoli **12 milijard 560 milijonov starih dinarjev,** s katerimi bi bilo mogoče pokriti nekaj več kot polovico potreb. S svojimi sredstvi bo pri realizaciji petletnega programa izgradnje šol in otroških vrtcev sodeloval tudi sklad za otroško varstvo, ki bo prispeval okrog **8 milijard sredstev,** ostala sredstva pa bodo morale zbrati ljubljanske občine, katerim bo še vnaprej ostalo celotno financiranje osnovne dejavnosti šol in vzgojno-varstvenih zavodov.

Program izgradnje šol in vzgojno-varstvenih zavodov na območju Ljubljane so pripravile temeljna izobraževalna skupnost in občinske skupščine na pobudo mestne konference ZK Ljubljane, mestne konference SZDL, mestnega sindikalnega sveta, Zveze prijateljev mladine ter občinskih družbenopolitičnih organizacij. Vse družbenopolitične organizacije mesta Ljubljane in vseh 5 ljubljanskih občin so se skupno odločile, da predložijo enotni program samoprispevka pred občane Ljubljane ter da se tako pridružijo nizu tistih občin, ki so v težjih pogojih že izvedle samoprispevek za skupne potrebe vseh občanov.

Hiter in vsestranski razvoj občine Šiška pogojuje priseljevanje novih občanov ter naravni porast prebivalstva. V zadnjih desetih letih se je število šiških občanov povečalo od **45.593 v letu 1961 na 66.046 letos,** pri čemer so se povečale potrebe po šolah in vzgojno-varstvenih ustanovah. O perečem položaju v našem šolstvu in varstvu govori dejstvo, da je le 45 % otrok zajetih v predšolsko varstvo in da je le 14,6 % vseh šoloobveznih otrok deležno podaljšanega bivanja v šolah.

Šiška je ena izmed občin, v kateri je največ mladine. **15.000 otrok je vsak dan** na naših cestah, ulicah, v šolah in domovih. Od tega jih je **6.900 predšolskih, 7.300 otrok pa že obiskuje šole.** Za to mlado generacijo bo treba doseči boljše pogoje šolanja in varstva. Dosedanja desetletna vlaganja iz proračunskih sredstev za osnovno dejavnost in za izgradnjo novih

objektov so preseгла samo v občini **Šiška 22 milijard starih dinarjev.** Toda še vedno niso dosegla tiste višine, ki bi lahko zagotovila vsaj minimalni program šol in vrtcev.

Občinski proračun je bil v posameznih letih obremenjen tudi z 51 % izdatkov za šolstvo in varstvo. Možnosti, ki jih dajejo sredstva iz občinskega proračuna, ne zadoščajo niti za eno tretjino vseh predvidenih gradenj novih šolskih in vzgojno-varstvenih objektov.

OD KOD ZBRATI SREDSTVA ZA PETLETNI PROGRAM

Za izgradnjo sedmih osnovnošolskih objektov in šestih vrtcev v občini bodo potrebna v razdobju od leta 1962 do 1976 sredstva v višini 6 milijard 25 milijonov starih dinarjev. Glede na število zaposlenih in na število občanov v naši občini predvideva program samoprispevek okrog 3 milijarde in 21 milijonov starih dinarjev in prispevek temeljne izobraževalne skupnosti, ki bo znašal 1 milijardo 863 milijonov starih dinarjev. Vsa ostala sredstva, ki manjkajo, bo moral dati občinski proračun, pri tem pa vključiti tudi vse podražitve in financiranje osnovne dejavnosti v vrtcih in šolah.

Samoprispevek bi plačali vsi občani na območju mesta Ljubljane po stopnji 1 % od svojih osebnih dohodkov. Samoprispevek naj bi plačevali občani, ki imajo osebne dohodke iz delovnega razmerja oziroma nadomestila, ki presega 900,00 dinarjev mesečno neto osebnih dohodkov. Nadalje bi samoprispevek plačevali vsi zavezanci, ki plačujejo prispevek iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti, samostojnega opravljanja obrti in drugih gospodarskih dejavnosti, od samostojnega upravljanja intelektualnih storitev, od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav po osnovah za prispevek od osebnih dohodkov. Prav tako bodo zavezani plačevati samoprispevek občani, katerih pokojnine znašajo več kot 900,00 dinarjev mesečno.

Po predlogu pa bi bili krajevnega samoprispevka oproščeni občani, ki dobivajo sredstva za življenje od socialnih podpor, invalidnin, od štipendij, vajeniških nagrad ter od otroškega dodatka.

Samoprispevka prav tako ne bi plačevali občani, ki imajo nižje dohodke v delovnem razmerju ali od pokojnin, kot je 900,00 dinarjev. Občani, ki imajo osebne dohodke od kmetijske dejavnosti naj bi bili oproščeni samoprispevka, če njihov letni katastrski dohodek ne presega 500,00 dinarjev na gospodarstvo in jim je kmetijstvo edini vir preživljanja. Krajevnega samoprispevka naj bi bili tudi na lastni predlog oproščeni vsi oni občani, kjer v družini dohodek na družinskega člana ne presega 300,00 dinarjev mesečno, pri tem, da se v dohodek štejejo vsi dohodki, ki so osnova za odmero samoprispevka. O teh prošnjah bo

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

odločala na podlagi mnenja organa za socialno skrbstvo posebna komisija, ki jo bo imenovala občinska skupščina.

Referendum dne 21. novembra bo prav gotovo odločilni dan, ki bo dokazal zrelost šišenskih občanov, in prav gotovo tudi potrdil njihovo pripravljenost sodelovati z delom lastnih sredstev pri urejevanju zadev, ki so v splošnem družbenem interesu.

21. november bo prav gotovo potrebna solidarnost slehernega našega občana z akcijo, ki jo predvideva petletni program gradnje šol in vzgojno-varstvenih zavodov. Brez sodelovanja in pripravljenosti vseh občanov bo mogoče izpolniti program gradnje otroških vrtcev in šol le do ene tretjine, in še to ob dejstvu, da bodo morale občinske skupščine vlagati posebne depozite v višini 30 % od investicijske vsote kot bančno garancijo, ki pa bo odpadla v primeru, da se občani Ljubljane odločijo za samoprispevek. Ob dejstvu, da se bomo soočili s tem, da zavestno v teku 5 let odvajamo del svojih dohodkov, ne smemo pozabiti tudi na dejstva, da čaka na našo odločitev 15.000 otrok v Šiški, od katerih mnogi tudi na varno zavetje v jaslih.

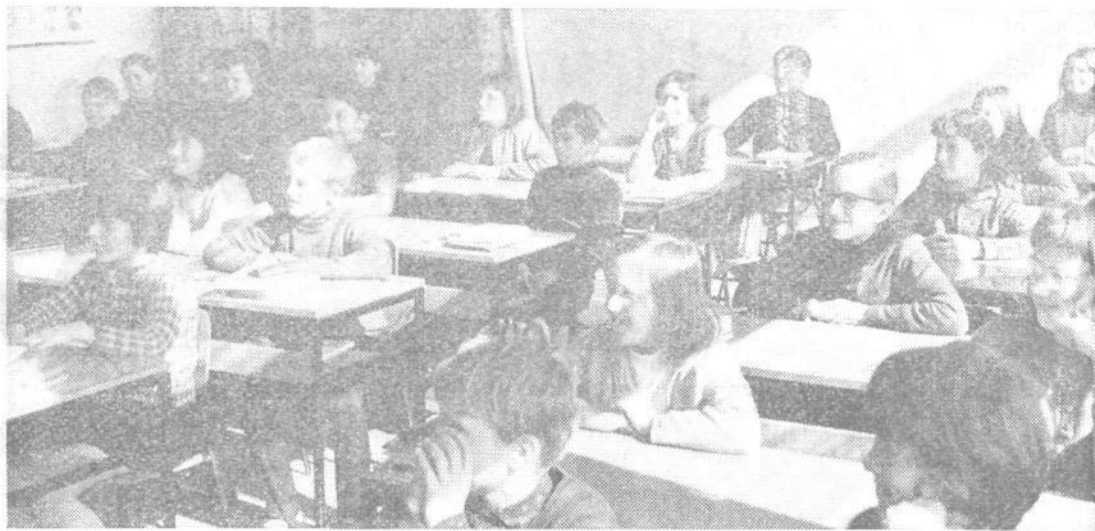
KRITIČNO VPRAŠANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA

OB NENEHNEM naraščanju števila prebivalstva se v naši občini vedno pogosteje srečujemo s težavami, ki nastajajo zaradi skromnih razmer, v katerih delajo naše osnovne šole. Sedanji šolski prostori, ki so na razpolago naši šoloobvezni mladini, so večinoma novejšega datuma, tako da je zapuščina izpred vojnih let bila dokaj majhna, kar pa je bilo šol, ki so dočkale današnji dan, jih je bilo treba pogostoma docela obnavljati ali pa kot neprimerne opustiti.

V času pred prvo svetovno vojno so bile na območju občine Ljubljana-Šiška zgrajene osnovne šole Pirniče, Sora, Skaručna, Šentvid ter osnovna šola Spodnja Šiška. V teh šolah je še sedaj zajetih 1.500 dijakov. Med obema vojnoma sta bili na novo zgrajeni osnovna šola v Preski ter stari šolski objekt v Zgornji Šiški. Obe navedeni šolski poslopji nudita prostor 958 učencem, razen tega pa je v šolskih zgradbah vključeno v varstvo po pouku še 354 dijakov.

Zob časa je izločil iz uporabe dve osnovni šoli, in sicer v Smledniku in Vodica, tako da je namesto teh dveh šol bilo potrebno zgraditi nova šolska poslopja. Prav tako pa je dotrajala tudi osnovna šola v Šmartnem — stari šolski objekt, katerega je bilo potrebno adaptirati in je sedaj namenjen šolskemu in predšolskemu varstvu.

Največ šolskega prostora v naši občini pa so prinesle novogradnje šol v zadnjih 15 letih. Novo šolsko poslopje v Šentvidu — gimnazija in šola Alojza Kebeta razpolagata s 23 učilnicami. Šolsko poslopje v Šentvidu je bilo dograjeno leta 1957. Od leta 1959 dalje pa so bile zgrajene na območju občine šola Hinka Smrekarja v Šiški, Franca Marna v Vodica, prizidek k šoli Franca Bukovca v Preski pri Med-

Učna ura

vodah, nova šola v Smledniku, prizidek k gimnaziji v Šentvidu z dvema telovadnicama in kabineti, šola Riharda Jakopiča v Šiški, prizidek pri starem šolskem objektu šole Staneta Kosca v Šmartnem in nova šola Valentina Vodnika v Soseki 6.

Samo v zadnjih 10 letih je bilo porabljeno za gradnjo novih šolskih objektov nad 6,5 milijarde starih dinarjev. Z novozgrajenimi šolskimi objekti je bilo pridobljeno prostora za 4.390 dijakov, kar predstavlja več kot 2 tretjini celotne zmogljivosti naših osnovnih šol. Kljub velikim finančnim naporom pa so se naše osnovne šole ponovno znašle v izredno težkem položaju. V 13 šolah se pouk odvija v dveh izmenah. Osnovnim šolam primanjkuje prostor za popoldansko bivanje otrok za najmanj 1.000 učencev, pri tem, da je že sedaj vključeno v šolsko varstvo 1.023 dijakov. V posameznih šolah odpade na učenca, ki je vključen v podaljšano bivanje le 0,75 m² površine, kar govori o izredni natlačeni naših šol. Še bolj pereč problem osnovnih šol pa nam pove dejstvo, da je kar 8 šol ostalo brez telovadnic in da več kot 3.000 učencev nima primerne telesne vzgoje. Vsekakor te šole ne morejo pravilno izvajati predpisanega učno-vzgojnega programa. Posledice pomanjkanja telovadnic so porazne, saj zdravstvena služba ugotavlja na posameznih šolah tudi do 34 % slabih drž in telesnih deformacij. Zelo kritičen pa je tudi podatek, ki nam govori o tem, da mnogo naših šol nima niti najnujnejših kuhinjskih prostorov za pripravo šolskih malic in kosil.

Nikakor se ne bomo mogli več sprijazniti z dejstvom, da bo intenzivna stanovanjska izgradnja na območju naše občine še bolj odprla težke probleme v osnovnem šolstvu. Na čas, ko se bo naša občina spet razširila z novimi stanovanjskimi soseskami, se moramo pravočasno pripraviti, kajti lahko pričakujemo, da bo na območju občine Šiška do leta 1980 vsaj 30 tisoč novih občanov.

ŠTEVILO UČENCEV V ŠIŠENSKIH ŠOLAH

Šola	št. učen.	št. odd.	št. učen. v šol. varstvu	št. varstvenih oddelkov
Zvonko Runko	595	24	169	8
Rihard Jakopič	987	35	182	7
Hinko Smrekar	785	27	—	—
Valentin Vodnik	1.148	38	278	12
F. Rozman Stane	684	25	52	2
Alojz Kebe	828	30	104	6
Stane Kosec	300	11	57	3
Franca Marn	340	14	72	4
Skaručna	17	1	—	—
Utik	35	2	—	—
Simon Jenko	210	8	33	2
Franca Bukovec	660	23	76	4
Janez Kalan	55	3	—	—
Avgust Barle	75	4	—	—
Tine Rožanc	135	6	—	—
Skupaj	6.854	215	1.023	48

PROGRAM GRADNJE NOVIH ŠOLSKIH OBJEKTOV

SOOČENI s težkimi problemi v šolstvu, so naši odborniki, kakor tudi družbeno politične organizacije občine Šiška, že razpravljali o programu gradnje novih šolskih objektov za razdobje petih let — od leta 1972 do leta 1976. Ta program zajema gradnjo sedmih novih osnovnošolskih objektov od telovadnic pa do nove šole. Vrednost celotnega programa, ocenjena po današnjih cenah, bi znašala 3 milijarde 250 milijonov starih dinarjev. S temi sredstvi bi lahko razrešili le najbolj nujne probleme, ki ne trpe več odlaganja. Pri tem pa bo potrebno misliti tudi na potrebe, ki se bodo kazale med samim petletnim izvajanjem programa gradnje osnovnošolskih objektov, katere bo potrebno reševati na način, ki ga bo dovoljevala finančna zmogljivost občinskega proračuna. Petletni program gradnje bo dajal prioriteto naslednjim šolskim objektom:

OSNOVNA ŠOLA VALENTIN VODNIK

Pričetek gradnje telovadnice v letu 1972; gradbena vrednost 350 milijonov starih dinarjev

OSNOVNA šola Valentin Vodnik v Šiški ima stari in novi šolski objekt. V stari zgradbi je pouk od prvega do četrtega razreda, ki ga obiskuje 550 učencev v dveh izmenah. Razen tega je v tej zgradbi še 12 oddelkov, v katerih so vključeni učenci v podaljšano bivanje. Staro poslopje ima skromno telovadnico s 146 m² površine tako, da je že letos zmanjkalo šoli 27 ur za realizacijo predpisanega telesnovzgojnega programa. Glede na pričakovani porast števila učencev na tej šoli bo naslednje šolsko leto primanjkovalo še nadaljnjih 45 ur za izvedbo programa telesne vzgoje, kajti že letos ima ta šola kar sedem oddelkov v prvem razredu.

Nova zgradba pri šoli Valentina Vodnika v Soseki 6 nima telovadnice. V tem objektu poteka pouk od petega do osmega razreda za 500 dijakov. Učenci se pri urah telesne vzgoje odpravijo v telovadnico društva Partizan v Zgornji Šiški ter taka zapuščajo pouk za 5 do 10 minut, vračajo pa se razgreti, mnogokrat v neugodnih vremenskih pogojih. Obolenost v šoli je zaradi tega zelo visoka, predvsem zaradi prehladov. Potrebe gradnje nove telovadnice za osnovno šolo Valentin Vodnik na-

(Nadaljevanje na 4. strani)